„ЗАСТАВА“ излази двапут у недељи, четвртком и недељом.
Цена је на годину 10. фор. на по год. 5 фор., на четврт године 2 фор. 50 нов. а. в. за Аустрију, а за Србију на годину 100 гроша на по год. 50, а на четврт године 25 гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачунају по количини врста, које из гармонта заузимају, и за сваку врсту плаћа се за први пут 7, за сваки даљи пут 5 осим тога за жиг увек по 30 н. Дописи се шаљу уредништву а предплата администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

Број 27. У Новоме Саду, у четвртак 4. априла 1868. Год. III.

Почињући другу овогодишњу четврт, молимо свакога који би желео држати овај лист, да за времена пошље предплату, док лист имамо у подпуном броју. Уједно молимо, да плате и они који су од пређашње предплате остали дужни, да им не бисмо морали обуставити лист.

Нови Сад 3. априла.

Бечки и пештански листови обнављају своје ратне вести о Источној Европи. „Порта чини огромне ратне припреме на Српској граници — јавља „Пестер Лојд“ у једном телеграму из Београда од 28. марта (9. априла) — војска се прикупља, шанчеви се копају и топови довлаче; у Београду су због тога узнемирени.“ Исти лист „чита, даље, у једном званичном извештају, да су Црногорци ускипели ратном јарошћу. Срдари, војводе и капетани добили су заповест, да своје људе по новом начину, као што су официри из Србије на Цетињу учили, војено извежбају, и да их сасвим за рат спреме. Порта прониче намере, Црногорског кнеза, и зато је посела Црногорско-херцеговачку границу са 10,000 војника. Ових дана и Спич је поседнут са две регименте. Мисли се, да порта неће чекати, да Црногорци на њу ударе, него ће она прва на њих ударити, да би спречила сваку свезу између Црне Горе и Херцеговине.“

Докле „Пестер Лојд“ тако оружа порту противу Србије и Црне Горе, „Вандерер“ дознаје, да је кнез Карло у Румунској постао немио са нерадње, и да се на престолу одржати може, само ако се одважи да прогласи независност Румунске, што је он и тврдо закључио. Порта је докучила како је закључено, да се прогласи Румунска за независну, па се озбиљно оружа и противу Румунске У тој цељи послано је још 20 батаљона у Бугарску, где их је досад било 25, тако да их сад има свега 45. Гарнизони у Шумли и у Силистрији попуњени су са 4000 редифа. У Рушчуку довезено је 100 топова и 30,000 иглењача. Припреме се чине за војску од 60 000 војника, и то тако као да би се на прагу рата било.

Са других страна стижу гласови који, противно Бечким и Пештанским листовима, тумаче данашњи положај Европе на мир. Тако повремени италијански лист „Нуова Антологија“ пише о Источном питању међу осталим: „Видели смо последњих месеци да Русија распаљује наде Грка и Славена у Турској, и завија последњу у маглу опасности и претња. Ми смо видели, да она последњег месеца опомиње оне које је напред потискивала. Комедија ће трајати још неко време. Али ништа недаје основа за веру, да у садањем положају Европе та комедија на рат изићи може.“ Зашто? Јер, „Русија међу Европским силама и после Аустрије најмање је спремљена за рат. Њена политика иде једино на то, да неда Турској смирити се, а за ту цел доста јој је, да подстиче нзду и узрујаност Хришћана у Турској, докле недочека згоду и прилику да на Истоку жарити и палити може.“

Париски „Конституисјонел“ побија оне листове, који писаху да је рат неизбежан, и доказиваху да је Француска спремила све што треба, да би рат са успехом водила. Што се више оружа Француска, то је све мање изгледа за рат, по „Конституисјонелу.“ Равнотежа сила, вели исти лист, јесте јемство за мир. Истина је, да би обезоружање свију народа било још сигурнија залога за мир Европе, али ко ће томе примера дати. Сме ли Француз, пријатељ сигурности и величини своје земље, узети на себе да даде примера обезоружању? И кад би нас са стране на то позвали, били ми могли рећи: „господо, одпочните ви.“ — „Франс“ придружује се „Конституисјонелу“ и доказује, да оружање Француске неможе узнемиривати оне силе и државе, са којима је она у миру, и са којима жели остати у миру. То оружање ојачава Француску и повећава њено уздање у себе; зато је оно заштита права, и само ко би та права повредио, могао би Француску на рат изазвати.

„Петроградски Журнал“ одговара „Конституисјонелу“, да Француска може започети обезоружање, ако збиља нема намере да на кога нападне, По руском листу, Француској се ни одкуд непрети, и кад би се она прва обезоружала, заслужила би тиме славу једног великог примера.

Има их који данашње оружање Француске своде на саму потребу одржања царског престола, коме изнутра опасност грози. Тако се из Лондона јавља, да је республиканска странка у Француској ојачала толико, да има будућност за себе. Париз, Марсељ, Лион, Штрасбург и све велике вароши дишу пресудно республиканским духом.

Раднички покрет у Женеву престао је, по последњим вестима, пошто су радницима учињене неке уступке; скраћено им је време дневне радње од 12 на 11 сати, и повећана им је плата са 10 на 100.

У Турину незадовољство радника изјављивало се озбиљнијим опоменама. Око 12,000 радника ишли су, вели се, кроз улице и викали: „доле са министарством! доле са порезом.“ Власт је имала доста муке, докле је гомилу умирила. У Милану, Мљетцима и Болоњи радници такође у гомилама и јавно изјављују незадовољство са својим положајем, за који они владу окривљују. Поговара се и да ће краљ Виктор Емануило одступити од престола и предати круну своме сину.

(Препис.) — **Извештије** изасланог саборског одбора „ад хок“ у српско-романској размирици у обзиру потраживања Романа, односно на српски народни неприкосновени и карловачки клирикални фонд, као и на четир српска манастира у Банату:

„Славни саборе!

„Услед решења славног сабора у седници од 9. марта о. г., којим је одбор од 11 саборски чланова изаслан, да под председништвом њ. свет. патријарха српског у скупу са високопр. гг. епископима српским захтевања једноверни Романа славном сабору од ц. кр. повереника у одоставереном изводу саобштена извиди, и да сабору ту ствар објасни, има исти одбор част славноме сабору резултате својих испитивања и објашњења у следећем извештају поднети.

Одбор је прочитао извод записника, који је романска депутација њ. високородију ц. кр. поверенику 6. марта 1865. год. поднела, и који је сабору у седници од 9. марта саобштен Записник је од 16. февр. 1865. у Карловцима од преузв. г. барона Шагуне ердељског архиепископа и романског митрополита, г. епископа арадског Прок. Ивачковића, и 11 романски повереника подписан, а сабору само у изводу 4 точке, од г. мајора Трнског, као повереничког актуара одоставерен и достављен.

У том изводу наводе депутати романски, који себе повереницима Романа називају, да њима по праву половина тако названог клирикалног и неприкосновеног фонда народног припада, и да они искључиво право на манастире Ходош, Бездин, Св. Ђурађ и Месић имају, но да они за олакшање поравнања и из обзира целисходности (опортунитета) следећа начела, и на њима основана захтевања своја постављају.

1. Што се оба речена фонда тиче, да се за основ поделења узме онај кључ рачуна, и начин поделења, који је од исти романски повереника у окт. 1864. год. сачињен, и који се у битности у том састоји, да се пронађе, шта је у те фондове из дијецеза у Араду, Темишвару и Вршцу и манастира у њима лежећима, и шта је од други дијецеза ушло, да се масе посмртне и интеркалари од митрополије, коју они заједничком називају, наједнако поделе, па да се добит од обојега саразмерно међу Србима и Романима подели, а да се оно, што је једна или друга страна више уживала и дала, компензира и накнади, и по томе иште:

а) Из клирикалног, управо карловачког школског фонда 556,800 ф.

б) Из неприкосновеног фонда 318,600 ф.

Свега 875,400 ф. а. вр.

2) У обзиру манастира захтевају по предлогу свога митрополита, и по своме програму 4 манастира у Банату: Ходош, Бездин, Св. Ђурађ и Месић.

3. Захтевају, да из алумнијалног и Путниковог фонда у Карловцима и Романи, који би се у Карловцима учили, благодејанија и штипендије уживају; да им се фундација за инштрукцију арадске дијецезе од 7303 ф. а. вр. изда, тако исто и фундација патријарха Рајачића за романски семинар у Вршцу од 1484 ф. 61 нов. а. вр.

4. Да им се половина интеркалара митрополије после патријарха Јосифа Рајачића даде; да им се половина резиденција и епископски реалитета у Темишвару и Вршцу уступи; и најпосле, да им се помоћ за набављање најпотребнији црквени утвари, и најнужнијег намештаја за епископа у Карансебешу даде.

На свршетку наводе да нису ненаклоњени у преговоре изравнања ступити.

Почем су се Романи у том изводу и на програм и мњеније своје позвали, то одбор по саборском упутству, да и од Романа информацију о њиовом захтевању изискати може, заиште преко два своја члана од г. митрополита романског иста документа; најпре добију одговор, да су ови документи код г. ц. кр. комесара, на по четврти сата нађу се код г. епископа Ивачковића, и буду одбору на разврђење достављени, који документи у препису по овде $^{1}/_{1}$. $^{2}/_{1}$. леже.

Одбор се уздржава сада у пресуду ови докумената, који су му и онако само у простом препису до руке дошли, упуштати се, али не може пропустити, да не означи две околности, које се у доцнијем записнику од 17. (29.) февр. 1865. год. разликују од њиови пређашњи захтевања у окт. 1864. г.; јер пре су из горечена два фонда захтевали суму од 800,000, а сад захтевају 875,400, дакле 75,400 ф. а. вр. више; друго, да су пре три манастира: Ходош, Св. Ђурађ и Бездин искали, дочим сад сва четири најбоља монастира банатска, наиме и Месић иште.

Одбор је по томе приступио к читању књиге о постанку, умножењу и стању оба горечена народна фонда, и прочитавши такође и онај елаборат, који је од синодалне комисије прошле године израђен, добио је исто уверење, које је и синодска комисија усвојила, а то је то, да Романи, што се фондова тиче, по праву ни из једног, ни тако званог клирикалног, ни неприкосновеног народног фонда штогод тражити и добити могу.

Уверење ово оснива се на следећим фактима и разлозима:

(Продужиће се.)

ДОПИСИ.

(И. В.) У **Пешти**, 26. марта. Питање о народностима још никако да се с места покрене. У предпоследњем броју вашега листа јависте ви, по другим неким листовима, да је одбор за народности већ довршио свој посао, а он га овамо још управо није ни почео. Већ мора човеку смешно да буде, кад расмотри, како се на вешт начин отеже с решењем тога по целу ову земљу тако важног питања, како се Мађари боје да га се само и дотакну, и како се и поред одлуке саборске знаде та ствар толико дуго да отегне. Врло је жалосно, али зар није најпосле већ и смешно ово: кад сабор одлучи, да одбор за решење питања о народностима има свој посао до краја месеца јануара свршити и одмах сабору свој предлог о томе поднети; а оно прође и јануар и фебруар па и марат, а одбор место да је већ одавна донео пред сабор готов посао, изађе пред сабор с том изјавом, да није могао предузети свој посао, јер није подпун, треба још да се попуне места оних 16 чланова, који су престали бити заступници, па нису дакле више ни чланови одбора. Е, ко сад да се не поклони толикој досетљивости. Та ти су чланови већином престали бити заступници још одавна, још пре него што се сабор последњи пут растао; па зар се нису могла та места још онда попунити, и то таковим члановима, који нису били у делегацијама; па док су делегације у Бечу радиле, могао је одбор за народности десет пута већ свој посао свршити! Али то су тајне, које ми „Немађари“ не можемо појмити. Сад је одбор попуњен, и говори се да ће се после светаца озбиљно латити свога посла, да га што скорије свршци. Да се бар једанпут и то питање реши, да знамо на чему смо; премда би већ скоро сада могли рећи, како ће се решити и у колико ће моћи народе задовољити: то нам наговешћују некоје тице злослутнице, које се почеше указивати у последње доба. Ако је повољи, можемо вам коју приказати.

У Клапкином листу „Сазадунк“ написао је ових дана М Вадас, сегедински посланик, два чланка о питању народности, којима је језгро ово: Мађари не могу и не смеју задовољити народности, јер ове теже да задобију свака себи једно земљиште, на ком би се могле самостално и независно развијати, а тим теже да Угарску раскомадају, дакле њихове су тежње управљене против политичног јединства Угарске; зато им Мађари морају у томе на пут стати. Питање народности — вели сегедински посланик — не можемо другчије сматрати, него само као питање језика. Он допушта, да свака народност може свој језик употребљавати у својој цркви и школи, да у муниципијама може свако при саветовањима употребљавати свој матерњи језик, али записници се морају само на мађарском језику водити. Своја расматрања завршује од прилике овако: Народности се туже да су угњетене, а то није истина. Не могу ли они служити се својим језиком у цркви и школи, не може ли свако од њих без разлике постати званичником, није ли допуштено свакоме да говори својим матерњим језиком? и т. д. Па шта хоће више?

У пређашњем једном броју „Хазанка“ (гласила левог центрума) има један чланак, у коме се хоће да докаже, да су народности задовољне, а што се по негде незадовољство показује, томе су узрок само некоје бунџије (охо!), „који теже за страном владом“ — „који у својим тежњама не знају границе,“ и т. д. и т. д. Није нужно даље да вам шта напомињем из тога чланка, цео је у томе духу написан.

Али најважније и понајбоље је оно, што се у „Пешти Наплову“ о овом питању пише; но о томе нећу ни речице да вам пишем, јер није вредно мастила трошити: а у „Застави“ и тако се саопштава одговор „Мађар Ујшага“ на његова нападања народности, па отуд ће се моћи доста јасно видети, како мисли о народностима тај застарели грешник. —

Јако смо се обрадовали, кад смо дознали, да се Српкиње у Новоме Саду састају на договор, како да и оне припомогну заједничком раду за развитак и унапређење свога народа; и с великом пажњом смо читали извештај о тој првој скупштини. Надамо се да овај родољубиви пример неће остати усамљен, већ да ће у свима, па и у најмањим местима нашим Српкиње похитати да покажу, како су и оне свагда онде, где се ради о добру и напредку народа. И овдашњи некоји листови јавили су о тој скупштини. У данашњем броју „Хазанка“ стоји, да се у Новоме Саду образовало „друштво из родољубних Српкиња,“ које има ту цел: „да скупља прилоге и подпомагаче за народно образовање и унапређење; да негује и подпомаже болеснике и сироте; да надгледа и подпомаже женске школе, и стара се да сироте женске нађу посла, од кога могу поштено живети; уводи и распростире умерености и штедњу.“ Види се да је ово извађено из „Заставе“ и да дотични преводилац није добро разумео, јер тако друштво се још није образовало. Ово би могла бити само наша смерна жеља, и радовали би се, кад би скоро могли чути, да заиста постоји тако друштво Српкиња.

Угарска.

— (Кошут и Перцел.) Још једнако општу пажњу и у Угарској и ван Угарске обраћа на се та крсташка војна Перцелова против Кошута; а ствар је заиста од великог замашаја, јер може уродити врло озбиљним последицама. Једноме бечкоме листу пишу о „Кошуту и Перцелу ово:

„Ми неспадамо никако у ред безусловних поштоватеља Људевита Кошута. Често смо већ имали прилику истакнути слабоће овога државника; али с друге стране морамо признати, да је Кошут светиње мађарскога народа с интересом европске слободе тако уско спојио, да Аргусовима очима морамо размотрити сваки нападај на Кошута, који долази из табора мађарскога, пре него што га одобримо с гледишта слободнога и демократичкога.

„Узмемо ли проматрати форму Перцелова говора против Кошута (кога он окривљује да је био вероломан) то ћемо у његовој самохвали опазити прецењивање без мере и границе, које без разлике странака мора у сваком пробудити смеј, ако је човек ма само на полак разборит.

„Кроз цели говор провирује то врло смешно на-

стојање, доказати свету, да је Перцел а не Кошут равнао револуцију год. 1848—9.

„Ми знамо, да је Перцел био нешто врује крви и срећни лармација; а идеја, да с Кошутових лавора неможе мирно да спава, она је сасвим нова и ненадна. Пак и јест ова мисао код множине узбудила управо хомерички смеј, коме су израз ове речи: „У старога Перцела није све у свом реду.“ Што се тиче језгре самога говора, он поглавито окривљује Кошута, да о оних 5 мил. франака, што их је добио у сврху револуционарну, није рачуна положио све до сада. (Ово место о тих 5 мил. фр. саопштили смо још у пређашњем броју).

„И сама умерена левица (Тиса-Сици) протестује у „Хазанку“ против говора Перцелова и заузимље се за Кошута, а тај је исти орган пре неколико дана говорио за Перцела. Одакле ова брза промена?

„Јер у уставној земљи немогу одолети једногласној изјави јавнога мнења. Да је мађарска влада ма само мало такта имала, била би Перцела дезавуирала исто тако, као што је државна влада Гривичића.

„Али баш напротив, званична штампа једва је Перцелов говор дочекала, те удри по Кошуту тако, да је уједно јавно мнење једногласно подвикнуло: „Доста!“

„Све странке, крајња и умерена левица, и сами либерални Деаковци врло су раздражени на ту навалу на Кошута.

„А шта је сада? Сјајна је задовољштина Кошуту, што су се све странке у Угарској као један човек сложиле у тој мисли, да се не сме блатом бацати на заставу демократичке слободе, коју репрезентира име Кошутово. Осим тога Перцел је својим говором узбудио осведочење у народу, да се од састављења угарске народне војске немамо ничему добру надати по слободу.

„Хвала ветрогоњи Перцелу, што је свету доказао, што смо у једном чланку „демократе у Угарској“ тек напоменули: „Ховедска војска била би тек средство у рукама аристократије, да народе притискује; апсолутистички дух каста аустријске војске наличити бојом тробојном, да се угарском војском тим више драже народи, то је мура основа угарскиТориа; овоме подузећу ишао би у прилог значај народа као и таштина вођа.„

„Може се Кошутова политика одлучно осудити, али сваки признати мора, да он заступа мисао демократичку у аристократској Угарској.

„Ко име Кошутово ногама гази, он оће народу да одузме веру у демократичку слободу. Перцел никако овој задаћи дорастао није; он ништи самог себе и даје повода мађарској влади, да се заплеће све више као пиле у кучине.“

Тако исто доноси и „Хон“ под насловом „Перцелово путовање“ чланак, у коме се вели:

И ми поступање Перцелово држимо за „догађај,“ па ћемо све фазе његове с великом позорношћу пратити Сада говоримо о њему тек посве објективно. А ту нема ни симпатије нити антипатије. У политици цел је једина корист државе, а вођа осведочење. За нас неради се дакле о том, да ли љубимо Кошута или Перцела, и кога бисмо били вољни жртвовати другом за љубав, већ о том, шта ли то јест, што Перцел ради? То су две ствари различите. Он оће прво да Кошута себи с пута уклони, а друго да устроји угарску војску. Нас занима друго питање, јер њиме се помаже и наша цељ. Коме пође за руком збиља извести устројење угарске војске, чији ће венци будућности лепши бити од лавора прошлости, ми ћемо њему радо дати величину што је могуће већу; тек нека он то изведе, што си је предузео. Оно, што је Перцел у столном Београду означио као цел своју, јест и наша цељ. Делегације су сувише, а бринути се за Хонведе год. 1848—1849 наша је дужност. Устројити угарску војску: то је потреба. То је и наш програм, а с двеју ових точака „Пешти Напло“ дакако да неће бити задовољан. А ипак „Пешти Напло“ саопштио је говоре Перцелове, а „Хон“ их саопштио није — тако ће многи питати — и на то одговара Јокаи другим питањем. Жели ли збиља влада обе цели Перцелових агитација? Онда је сва вика и свака агитација сувишна. Ако ли влада одобрава тек поступак Перцелов против Кошута, то би онда, кад би Перцелу пошло за руком уништити Кошута, једноставно казала: „Der Mohr hat seine Schuldikeit gethan, der Mohr kann gehen,“ онда нека пази на то, да се ствари неокрену на зло; онда би влада себи место једнога Кошута два створила.“

Исто тако и пештански дописник прашке „Политике“ вели, да ће неки уплив Перцелове вике и букања дотле трајати, док Кошут не напише опет какво писмо народу, те се то међу народ раздели. Јер писана реч Кошутова има и данас још више уплива него говорена реч Перцелова. А тако исто тај дописник наводи и тај факт, како у сред ових агитација против Кошута у Немеш-Ирегу изабраше за посланика Шимоњија, кога је Кошут препоручио, а брат ђенерала Перцела Никола Перцел пропао је према томе кандидату Кошутовом. Види се шта вреде Перцелови „успеси.“

— Буџет угарски овако стоји: Трошкови износе свега 101,949,000 ф., а редовни доодци на 101 мил. 498,000 фор. Но у летошњем угар. прорачуну има и ванредни трошак и за тај се иште 27.656,000 а за намирење његово има 37,690,000 фор., дакле има сувишка 9,966,000 фор.

Промене у закон. предлогу о православ. цркви

што их је централни одбор саборски преко свога известитеља сабору предложио ове су:

Што се самог наслова тиче, одбор је тога мнења, да тај наслов („грчко-источна“) предмету и положају исто тако не одговара, као што није ни онај наслов „грчко не унитски“ одговарао, који је досада а последњи пут у 20. чл. зак. г. 1848. употребљен; али одбор не држи да је позван да у томе обзиру промену какву предлаже, пошто ту иницијативу треба да имају они, којих се то тиче; одбор само означује да је потребно да се коректнији наслов нађе

Одбор налази да је потреба тога законског предлога тиме мотивована, што, ма да у Карловци 1865, г. држана грчко-источна црквена скупштина није по §. 8. 20. чл. г. 1848. конституисана, у колико нити је одговорним министарством, нити је у законито прописаном броју сазвана, што је ипак нужно, да се резултат тога сабора у коме се они који досада под једном српском митрополијом стајаше, у две одељене (српску и румунску) митрополије поделише, да се тај резултат као чињеница, што је већ у живот ступила и која стотинама хиљада њих умирује, узакони.

Иза овога препоручује одбор сабору предлог да га прими, али са неким понајвише стилистичким променама. Ми ћемо само важније напоменути. У §. 3. у 8. реду иза речи „школске“ морало би се метути „школске и фундационе ствари, што се на њих односе, — у границама земаљских закона.“ Затим се свуда у место речи „конгрес“ предлаже назив „црквена скупштина.“ Напоследку одбор предлаже важнију промену §. 8. о „суду што ће га министарство делеговати“; тај би се §. по одборском мнењу имао овако стилизовати: „Сва потраживања, што долазе од деобе обеју митрополија итд. имају се донети пред избрани суд и то слободно од жига (штемпла) и сваке пристојбе; у тај суд свака странка бира по два члана и ови онда заједнички бирају председника. Ако се странке неби могле сложити, онда ће председника као и чланове, који се за три месеца не изаберу или се буду устезали, да се састану, наименовати краљевска табла, а против њених пресуда и одлука — оставивши на страну сва правна средства — апелује се само на септемвиралну таблу, која ће имати ту ствар преко реда по праву и правичности да реши.“

Нови Сад 3. априла. Синоћ је држана заједничка скупштина Срба и Србкиња у Новом Саду, ради избора местног омладинског одбора састављеног и од мушкиња и од женскиња. Скупштину су отворили: г. Софија Пасковића као председница скупштине женске — која је држана 17. марта т. г. у овој вароши, и која је закључила, да се позову браћа Новосађани да са сестрама својим саставе заједнички омладински одбор — и г. Ђ. Радић подначелник друштва радиности. Пошто је скупштина проглашена за заједничку, приступило се и заједничком бирању споменутог одбора. Најпре се сагласило, да заједнички одбор омладински за ову варош буде састављен од два мушка и два женска члана, поред именоване председнице женске скупштане, и начелника друштва радиности. Затим су позвани, да се сами јаве који желе у истом одбору чланови бити, и тако буду изабрани и за чланове заједничког одбора проглашени: г. Софија Пасковића, г. Милица Јовановића (рођ. Брановачка) и г. Јулка Радовановића; даље, г. Ст. Павловић (као начелник друштва радиности), К Новаковић и Ђ. Поповић.

Задатак одбора остаје као што га је означио годишњи одбор у своме поздраву од 28. фебруара т. г., наиме:

1) да сазива јавне зборове или састанке за саветовање о извршивању и привођењу у живот начела која су изречена у одлукама уједињене омладине;

2) да у смислу таквих одлука подстиче и покреће састављање задруга за разне проветне и добротворне цели;

3) да склапа одборе за држање јавних предавања, беседа и села; за оснивање недељних и вечерњих народних школа;

4) да протурује у народ омладинске и друге ваљане књиге;

5) да уписује чланове за оснивање омладинске заједнине, и да скупља прилоге на цели просвете и напредка којима омладина тежи.

Одбор је овлашћен скупштином, да се по потреби и попуњавати може, бирајући сам кога ће и за који посао у помоћ позвати. А од Србских родољуба у Новом Саду очекује се, да одбору свугде и у свако доба на руци буду; то је дужност сваког Србина, а у то је и свечано заложена част свију Срба и Србкиња што живе у Новом Саду.

На понос овој вароши, можемо казати, да је скупштина била многобројно заступљена са стране Србкиња, као и са стране Срба.

После скупштине било је „село“, на коме је брат Г. Гершић повео реч о васпитању женском. и позвао да се на селима одсад води јаван разговор о обштим стварима, наместо да један говори а други само да слушају. Остаје сад местном омладинском одбору да села и предавања дотера и уреди онако, како ће се њима најбоље служити просвети и напредку народа.

Нови Сад 2. априла. Јуче је држана скупштина овдашње српске црквене обштине нарочито ради договора о министарском предлогу о *српском конгресу* и црквено-просветним стварима, и о раздељењу митрополије српске и романске. На тој скупштини учествовали су због важности предмета на то позвани гг. др. Суботић и Милош Димитријевић. Један дан пре тога држана је обштинска скупштина у истом послу, на којој је одређен одбор који ће претресати министарски и свој предлог поднети, пошто је у начелу примлено, да се министарски предлог неможе у свему усвојити, јер нам поглавито у неким формалностима вређа автономију. На јучерашњој скупштини одбор је донео свој предлог, који је по дужем претресу и са неким изменама примљен. Тај предлог у целости моћи ћемо у будућем листу саобштити. За сад јављамо само толико, да ће се српски посланици на сабору угарском замолити, да по смислу тога предлога раде око тога на сабору, и у саборским одборима, да се предложене измене путем поправке приме. Даље је одлучено, да се од стране обштине телеграфом замоли г. министар просвете, да неби свој предлог у тој ствари подносио сабору донде, док се не чује мнење како народа тако и посланика српских.

— Данас је држана овдашња варошка обштина и у главнијој ствари одлучено је, да се угарским сабору оправи представка ради државног зајма да се посао о томе што пре на сабору предузме и према захтевању овдашње варошке обштине сврши.

— У идући четвртак 11. априла биће у Силбашу збор свештеника протопресвитерата новосадског.

— У другу суботу 13. априла даваће се у овдашњој саборној цркви парастос владици Платону. Јављамо ово сада још публици знања ради.

НОВИЈЕ.

— Из Цариграда пишу „Вандереру“: наши званични извештаји говоре непрестано, да је умирена Кандија, докле наши војници непрестају падати на бојном пољу и докле порта у Кандији од 1866. никад није стојала горе, него што стоји данас. 6. (18) марта било је, вели се, боја на пет страна, и у свима тима бојевима Турци су потучени. Колико Турци у Кандији страдају, може се најбоље судити по томе, што више батаљона одричу излазак на мегдан са Хришћанима. Нарочито Арбанаска оделења Турске војске неће ни пошто дуже да остану на острву, већ јуришке ишту, да се натраг у домовину пошљу.

— По једном телеграму из Београда од 1. (13) априла, председник државног савета у Београду, Јован Мариновић отишао је у Загреб — вели се „приватним послом“, али се пређутује: да ли о приватном или државном трошку.

— Из Београда пишу, да није истина, да се са руским послаником код порте, ђенералом Игњатијевим, сусрео какав српски агенат на пароброду код Базјаша, који путује у Цариград; нити је истина, да је икакав агенат од стране Београдске владе у Цариград послан.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

⊙ Пешта 30. марта. Радња ове недеље беше слаба на страним тржиштима, па и на овдешњем. Шенице се, продало до 100,000 в., осим тога 25 иљада в., Српске: цена јој је са 10 н. мања него у предпрошлој недељи, она је ф.5.85—6 ф. Код овдешњих продаваца само је мало има, па и у шпекуланта нема је много. — Ражи је продано 15—20.000 в.; у почетку недеље беше јој цена са 5 н. пала, али се доннније опет на стару меру вратила. — Јечму се цена држи, он се за извоз живље тражи, продало га се 20.—25,000 в. — Овса је продато преко 35,000 в, по 1 ф. 72½ н. — Кукуруз се слабо тражи, цена му се немења.

Овчије вуне продало се 1200 цената које за домаћи које за страни рачун, отуд 80 цен. фине вуне по 134—136 ф., — 240 ц. обичне вуне по 84—85 ф., — даље 100 ц. по 65 ф., 300 ц. лошије вуне из Потисја по 65—66 ф.

Свиња је довезено 4650; продало се: за Берлин 350 по 30½—31¾ ф. — 85 фун. за Беч 2640 по 27—29 ф. 50 н., 80—85 фун.

Цена је шпириту: старом 49—49½н.; новом 47½—47¾ н. без бурета.

Сланина се нетражи.

Лој се продаје по 31—32 ф.

Суве шљиве плаћане су: добре Босанске у бурадма 8 ф. 25 н., Српске 7—7 ф. 50 н.

Меда продано је је оцеђеног 150 по ф.17.75 н.

Воска само мало Српског на продаји има; цена му је 113—118 ф.

Шишарка још слабо пролази, цена јој је: првој врсти 17 ф., другој 15 ф. 50 н., трећој 12 ф.

Винској срежи цена је: најбољој белој 32 ф. црвеној 27—28 ф., средњој белој и црвеној у равним деловима 25—26 ф.

Пекмез од шљива тражи се и плаћа по 6—8 ф.

Ораха Српских продано је 200 ц. по 15 ф. 50 нов.

Паприке ситне старе продано је 40 ц. по 16 до 16 ф. 50 н. Стара у маунама продаје се по 20 ф.

Туткала Темишварског продано је 80 ц. по 23—24 ф. Лошијем цена је 21 ф.

Сировим кожама цена је: тежким угарским воловским 32—34 ф. на пар од 60 ф. на више лаким до 55 фун. на више по 28—30 ф. Суве угарске кравље коже траже се, цена им је 22—22 ф. 50 н. — 24—25 ф. — Телеће коже добро се плаћају. Овчијих кожа из Србије мање на продаји има, него што их траже; зато им се цена са 2—3 ф. подигла Обрт износаше 3—4000 комада; продаване су по 120—125 ф., тежке по 135—145, на 102 к.

Курс бечке берзе.

Акције народне банке	700
5% металик	56 65
Зајам народни	62 60
Дукати	5.56
Аустриско сребро	114 35

ОГЛАСИ.

Стециште.

Код 1. Бачке банке за трговину и обртност у Новом Саду упразњено је званије једног књиговодитеља с годишњом платом од 1200 фр. Они који су у таким заводима смештени били, имају првенство. Молбенице предају се господару Ђ. Д. Коди у Новом Саду до 3. (15.) маја т. г. 42—3—3

ПОЗИВ.

Од стране управе срб. нар. фондова позивају се сви они, који још на посмртину пок. епископа темишварског, Јосифа Путника, или непосредно по њему, или по његовој матери, пок. Ани Марији Путника рођ. Саплонцаи, коју је универзалном наследницом својом поставио, наследно право, или друго какво потраживање имају, — да ваљане исправе, на којима се односно право потраживања њиховог оснива, имено пак оне, које сродство њихово с гореименованим епископом, односно с наследницом његовом, Аном Маријом Путника рођ. Саплонцаи, показују, поред пријаве потраживања свога, гореспоменутој управи у Карловце најдаље до 15. јулија 1868. пошљу, с тим извесније, што ће се при деоби ове посмртине, ради чега ће се нов рок определити, и јавним путем обзнанити, само послане овамо исправе у призрење узети.

У Карловци 20. марта 1868.

40—3—3 Управитељство срб. нар. фондова.

У нашој нирнбершкој и галантеријској трговини потребујемо два шегрта. Родитељи који желе своју децу на науку дати, молимо да се изволе на нас обратити.

Нови Сад, 29. марта.

Ђира М. Поповић и друг,
43—2-3 „код црвене руже.“

Објава.

В.Кикиндско поглаварство овим сваком на знање даје да ће се овогодишњи пролетњи марвени вашар (п. р.) 17. априла по новом календару одпочети. 41—3—3

Због прошастих великих празника није могао овај број нашега листа као сви досада што су ивилазили изаћи, него само на половини табака.

ПОДЛИСТАК „ЗАСТАВИ.“

Г-ну Сими Филиповићу.

Као што нисам на прво на мене управљено отворено писмо г. Симе Филиповића одговарао, тако немогу ни на његов најновији памфлет с којим хоће свој останак у назови сабору Загребачком да оправда, одговарати, већ остављам критику истога памфлета „Змају“ особито у оном делу, где г. Филиповић сам себе представља као Милоша Обилића чему и спољашњи облик личности г. Филиповића одговара.

У осталом морао сам се у том памфлету дивити мајсторској аргументацији која је сасвим састављена по оној обљубљеној адвокатској шаблони: ich widerspreche (§. 22. и §. 104. грађ. пост.) или по оном старом начелу: si fecisti nega. И по тој адвокатској аргументацији (за коју се ексекуција ради експенсара само на саборске дневнице водити може) нека се теши г. Филиповић да је сву народну странку уверио, и збиља по души рећи морам да он право има кад у свом памфлету вели: да је народна странка мислила у сабору остати; али је к томе само нека маленкост фалила, а та је, да назови сабор није хтео примити предлог њен да се представком обрати на његово величанство да незаконит сабор распусти и законит сазове, шта више није се хтео назови сабор о том предлогу ни у дебату упуштати. О том сигурно г. Филиповић није хтео за оне новце што су му послани, у Вуковар телеграфисати, а да је било о предлогу народне странке дебате имао би г. Филиповић прилике и двадесет депеша у Срем послати, јер онда неби једини г. Филиповић био који би имао малер да га јевик сврби, већ би се и други нашли који би кају паметну проговорили — осим ако г. Филиповић себе за најпаметнијег од свију посланика народне странке држи — е онда пођамо оно исполинско поуздање да ће својим останком у сабору и својом речитости сав мађаронски сабор обрлатити, али случајно лаворике венце које је он у Загребу набрао, претворили су се у пепео, те су отишли у „дим“, (Вук у свом речнику на страни 120 преводи ову реч са Rauch) и само су у тамјану „Хрватски Новина“ своју апотеозу нашли.

И ја велим: difficile est satyram non scribere, и само ово, и ништа друго је повод ових редака. П—Д.

Одговоран уредник и издавалац др. Стеван Павловић.

Платонова штампарија у Новом Саду 1868.